

Jahiseadus – edulugu, läbikukkumine või Harju keskmine?

Marku Lamp

Asekantsler, Keskkonnaministeerium

2.11.2022

Milleks tehti uus jahiseadus?

Jahindustegevuse korraldamisest oli seniajani kõrvale jäetud maaomanikud, kellel põhiseadusest tulenev õigus oma vara kasutada ja seeläbi sõlmida kokkuleppeid oma maa jahinduslikuks kasutamiseks puudus

Milliseid probleeme lahendati

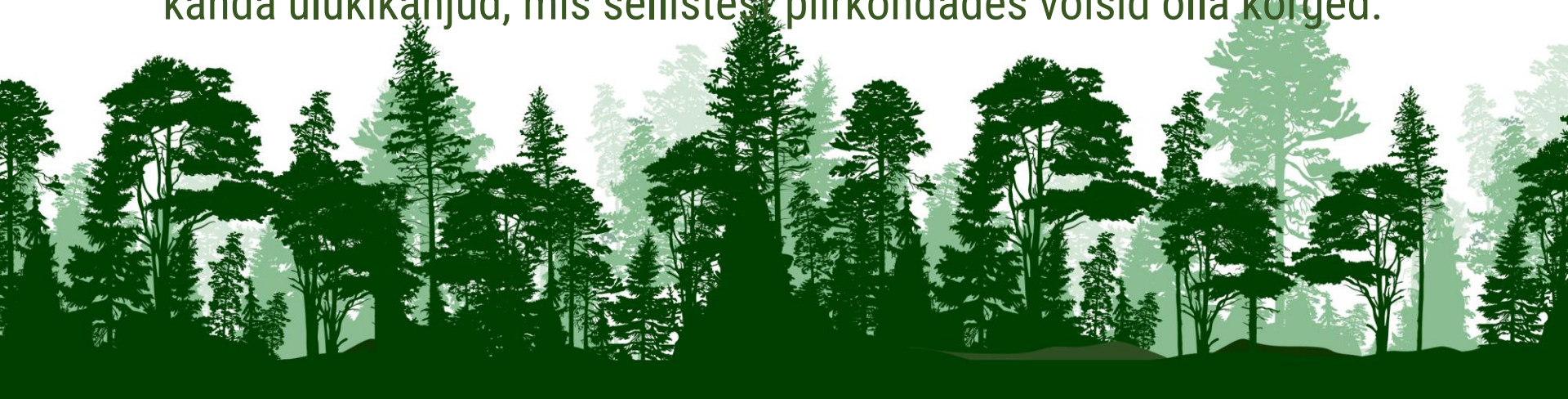
- Maaomanikel puudub õigus omandi kasutamiseks ning seetõttu võimalus sõlmida sisulisi kokkuleppeid nende maal jahindust korraldavate jahindusorganisatsioonidega.
- Sisuliselt tähtajatu jahipiirkonna kasutusõigus ja sisuliste kohustuste puudumine võimaldas jahindusorganisatsioonidel piiramatult suurendada jahiulukite arvukust jahipiirkonnas.

Milliseid probleeme lahendati

- Ligikaudu 100 000 maaomanikku tegid jahindusega seotud kulud, tehes nt investeeringuid jahilukite toidubaasi tagamiseks, infrastruktuuri (teede jms) parandamiseks jne. Puudusid toimivad regulatsioonid metsa- ja põllumajandusele jahilukite tekitatud ülemääraste kahjude hüvitamiseks ja soovad, et jahimehed seda soovi korral teeks.
- Piirkondades, kus korraldati jahiturismi majandusliku kasu saamise eesmärgil, ei jõudnud tulu maaomanikeni, samas jäi neile teinekord kanda ulukikahjud, mis sellistest piirkondades võisid olla kõrged.

Milliseid probleeme lahendati

- Piirkonniti oli teravaks sotsiaalseks probleemiks asjaolu, et jahindusorganisatsioonid (MTÜd ja äriühingud) tõrjuvad jahindusest eemale kohaliku elanikkonna ning tekkis risk, et jahindus võib muutuda suhteliselt kitsa kildkonna tegevusalaks.
- Omandiõiguste ebaproportsionaalne piiramine oli põhjustanud kogu Eesti jahinduse orientatsiooni populaarsetele jahiulukitele (suurulukitele) ning ökosüsteemide majandamine ei ole terviklik.

Jahiseaduse lahendused

Jahiõigus

- Riik moodustab või muudab jahipiirkonna piire ka edaspidi (st üldjuhul jäid alles endised jahipiirkonnad), kuid lisati põhimõte, et jahirentniku saavad otsustada riigi asemel ka maaomanikud. Seda juhul kui maaomanikud, kellele kuulub vähemalt 51% jahipiirkonna jahimaa kinnisasjadest ning vähemalt 51% jahimaa pindalast, on selleks esitanud ühise taotluse.
- Maaomanikul on edaspidi õigus korraldada väikeulukite küttimist tema maaomandi suuruselt sõltumata.

Jahipiirkonna kasutusõigus

- Senine jahipiirkonna kasutusõiguse tasu asendati jahimehe aastamaksuga ja see tuleb tasuda igal jahimehel, kes soovib jahti pidada. Jahipiirkonna kasutusõiguse tasu ei pea jahindusorganisatsioonid enam riigile maksma.

Jahiulukite ohjamine

- Jahiulukite küttemismahu määrab edaspidi jahipiirkonna kasutaja.
- Riik kehtestab küttemismahud suurkiskjatele ja hallhülgele ning koostab igal aastal seirearuande kõikidele jahiulukitele koos soovituslike küttemismahtude ja -struktuuriga.

Jahiulukite tekitatud kahju hüvitamine

- Jahiseaduse eesmärgiks on luua õiguslik raamistik, mis motiveeriks maaomanikku ja jahipiirkonna kasutajat sõlmima omavahelist kokkulepet maaomandi kasutamiseks jahinduslikul eesmärgil.
- Väikeulukite arvukuse piiramise õigus on maaomanikul.

Järeldused jahiseaduse rakendamisest

Jahiulukite arvukus

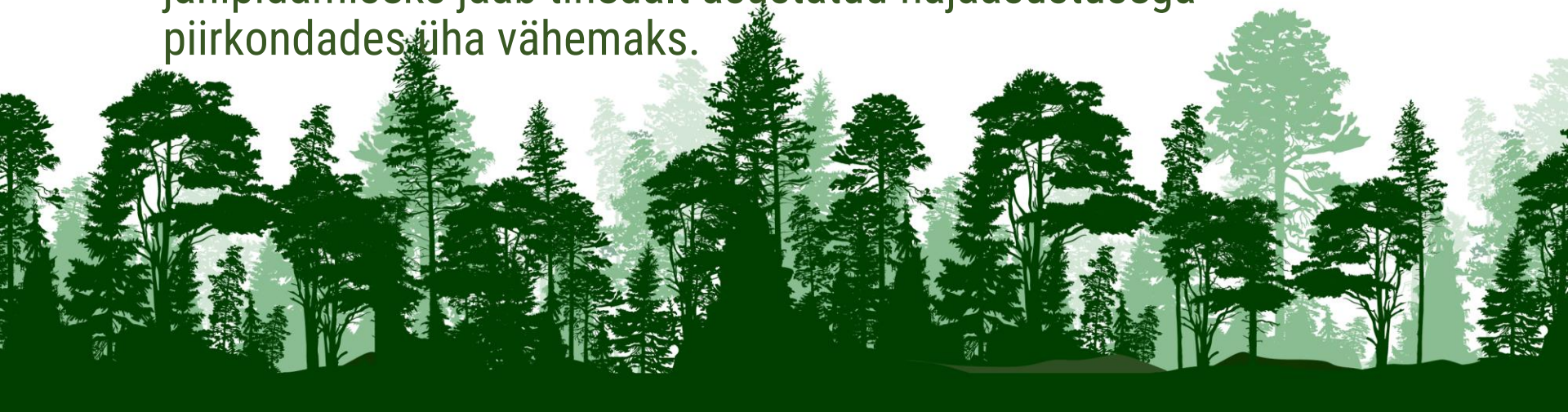
- Jahiulukite arvukus on hea, suurkiskjatest huntide ja karude arvukus tõusnud, probleem on ilveste madal arvukus
- Ulukiseire andmed on läinud paremaks ning seetõttu ka otsused ning arutelud on sisukamad ning argumenteeritumad
- Ulukiseire ja arvukuse sätted toimivad, kuid neid saab rohkem ja paremini rakendada, et kõikidelt jahipiirkondadelt vajalik info tähtaegselt laekuks

Jahiõigus

- Maaomanikel on õigusi rohkem, nendega arvestatakse senisest enam, ehkki kindlasti on kitsaskohti, mis vajavad lahendamist.
- Jahipiirkonna kasutaja väljavahetamine on keeruline, kuid võimalik
- Jahipiirkonnale kehtestatud minimaalne pindala 5000 ha võib mõnes piirkonnas, kus nt elamuarendus kiiresti areneb, probleeme tekitada. Neis piirkondades on üha suuremaks probleemiks kujunemas ka küttimismahtude täitmine – loomi isegi on, aga kohti jahipidamiseks jääb tihedalt asustatud hajaasustusega piirkondades üha vähemaks.

Jahipiirkonna kasutusõigus

- Jahipiirkonna kasutusõiguse lubade pikendamise regulatsioon võimaldab erinevaid tõlgendusi, mis omakorda on põhjustanud vaidlusi, s.h kohtus.
- Kasutusõiguse lubade pikendamisel nõutav eramaaomanike nõusolekute olemasolu ja osakaalu nõue motiveerivad jahimehi maaomanikega suhtlema, mis omakorda võiks jahipidamisel tekkivaid probleeme ennetada.

Jahiulukite ohjamine

- Riigini jõuavad endiselt paljud vaidlused, kus jahipiirkonnad ei anna maaomanikele jahiõigust ning samas ei hoia ära piisavalt kahjustusi.

Jahiulukite tekitatud kahju hüvitamine

- Jahiulukite tekitatud kahju hüvitamisest hea ülevaade puudub
- Reservfond maaomanikule uluki tekitatud kahjust tulenevate nõuete katmiseks ei ole praktiliselt rakendunud
- Jahiseadus pakub vahetute kokkulepete tegemise võimalusi, mida on oluliselt lihtsam kasutada kui kohmakat seaduse regulatsiooni

Jahinduse järelvalve

- Üle vaatamist vajaks järelvalve ja vastutuskoosseisude sätted, et tõhustada järelvalvet jahinduse valdkonnas ja ohjata paremini salaküttimist.

Jahindusnõukogud

- Jahindusnõukogude töö toimib hästi lubade pikendamiste vahelisel ajal. Kuigi alati ei jõuta küttemahtudes ja nende täitmises kokkuleppele, on töö laias laastus toimunud.
- Koos asjassepuutuvate osapooltega vajab veelkord läbimõtlemist ning täpsustamist jahindusnõukogu toimimise põhimõtteid, rolli ning ülesandeid.

Jahipidamisõiguse tõendamine

- Jahipidamisõigust tõendavate dokumentide andmine ning sellega seonduvad koolitused toimivad hästi ning kodanikulähedaselt.
- Eesmärk – paberivaba jahindus!

Kuidas edasi

Kehtiv jahiseadus on toiminud tänaseks piisavalt kaua, selleks, et hinnata tema toimivust ning koguda kokku tähelepanekuid ja mõtteid, et esinevad puudused parandada

Tänan!

